

Occup. Environ. Health. - 1980. - V.45, N 2. - P.123-126. 25. *Placental transfer of metals of coal fly ash into various fetal organs of rat / Srivastava V.K., Chauhan S.S., Srivastava P.K. et al. // Arch. Toxicol. - 1990. - V.64, N 2. - P.153-156. 26. Sunderman F.W. Nickel carcinogenesis // Dis. Chest. - 1987. - V.54, N 7. - P.527-538. 27. Shubber E.K., Anda S.M., Al-Allak B.M.A. Validity of chromosomal aberration and sister chromatide exchanges in the risk assesment of industrial population in man // J.Biol., Sci. Res. - 1988. - V.19, N 3. - P.693-714. 28. Yongchang L. A study on the workers of coking plant with micronucleus (MN) frequency, fragile. sites (FRR) and sister chromatide exchange (SCC) // Environ. and Mol. Mutagen. - 1989. - 14, suppl. - P.115.*

ECOLOGY AND HUMAN REPRODUCTIVE HEALTH

V.P.Pishak, O.V.Kravchenko

Abstract. The article deals with the data concerning the influence of chemical, physical and biological factors upon the condition of the female reproductive health. While examining the question of pharmacological means and ionizing radiation upon the fetus we have studied mutagenic and teratogenic consequences which cause ecologically harmful factors of the environment.

Key words: human ecology, female reproductive health.

Bukovinian State Medical Academy (Chernivtsi)

Buk. Med. Herald.-2004.-Vol.8, ювілейний випуск.-P.30-37.

Надійшла до редакції 6.10.2004 року

УДК 616.127-005.8-036.11-071-072.7

В.К. Ташук, О.С.Полянська, О.В.Пішак, І.К.Владковський

КАРДИОЛОГІЯ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМУ

Буковинська державна медична академія

Резюме. Стаття присвячена сучасним питанням кардіології, перспективам діагностики та лікування, реабілітації гострих коронарних катастроф, роботі кафедр кардіології та функціональної діагностики і реабілітації, лікувальної фізкультури, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я Буковинської державної медичної академії.

Ключові слова: ішемічна хвороба серця, діагностика, лікування.

Сучасна кардіологія базується на визначенні напрямку досліджень впливу на гострі форми ішемічної хвороби серця (ІХС). Гострий коронарний синдром (ГКС) - основна проблема кардіології, що пов'язана з високою частотою госпіталізацій, оскільки згідно з дослідженням EuroHeart Survey з вересня 2000 до травня 2001р. в 103 центрах 25 країн Європи місячна летальність для випадків ГКС з елевацією сегмента ST становить 8,4%, а шестимісячна смертність для ГКС без ST-елевації дорівнює 12%, що є аналогічним дослідженню GRACE. ГКС є наслідком гострого або підгострого первинного обмеження надходження кисню в міокард, причиною якого є пошкодження атеросклеротичної бляшки, асоційованої із запаленням, тромбозом, вазоконстрикцією і мікроемболізацією. Клінічні уявлення про реалізацію ішемії пов'язуються з вивченням таких форм ІХС, як стабільна стенокардія, «німа» ішемія, нестабільна стенокардія, гострий інфаркт міокарда (ГІМ), серцева недостатність, раптова смерть, загальними анатомічними і патофізіологічними субстратами яких є розрив/ерозія атеросклеротичної бляшки з нашаруванням тромбозу і дистальної емболізації. Запропоновано [21,22] декілька сучасних визначень ГІМ як суми складових клінічних, електрокардіографічних, біохімічних, патологічних чинників, що визначають термін ГІМ, який відображає смерть кардіоміоцитів за умов пролонгованої ішемії у вигляді двох форм – ГІМ, що розвивається, і клінічно підтверджений ГІМ. ГІМ, що розвивається, за наявності клінічних симптомів, діагностується за елевації сегмента ST після J-точки на 0,2 mV у відведеннях V_{1-3} і 0,1 mV в інших відведеннях або без ST елевації, тобто за депресії сегмента ST або аномалії зубця Т. Клінічно підтверджений ГІМ – поява зубця Q у відведеннях V_{1-3} або Q-хвиля тривалістю 0,03 с у відведеннях I, II, aVL, aVF, V_{4-6} .

© В.К. Ташук, О.С.Полянська, О.В.Пішак, І.К.Владковський, 2004

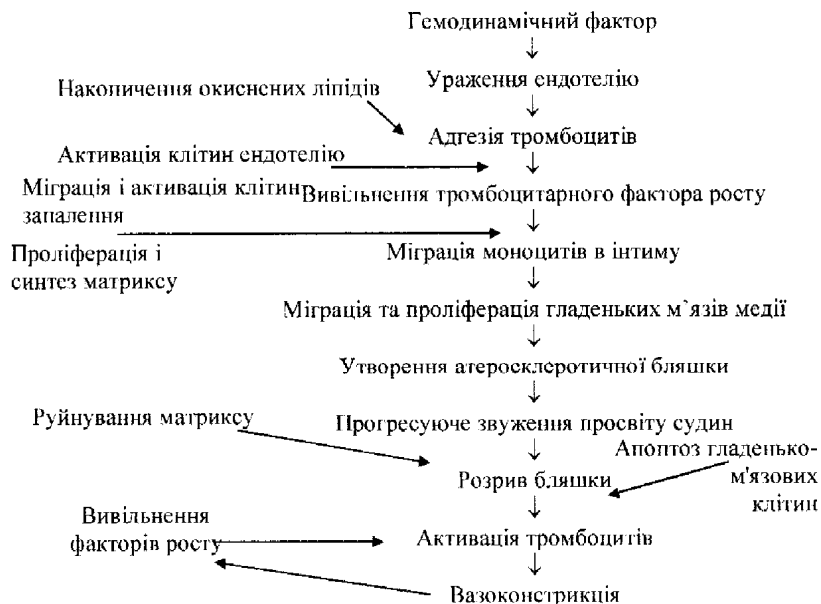

Рис. 1. Патогенез гострого коронарного синдрому

Патогенез ГКС характеризують сучасною схемою (рис.1).

Початок 90-х років на Буковині пов'язується відповідно існуючих світових тенденцій, зі збільшенням науково-лікувальної активності кардіологічної школи і Буковинської державної медичної академії, що, у першу чергу, зумовлено рішенням ректора академії В.П.Пішака про створення кафедри кардіології і функціональної діагностики на базі двох медичних закладів: обласних кардіологічного та діагностичного центрів. Роль кафедри кардіології і функціональної діагностики, згідно із сучасним планом досліджень у кардіології в Україні і за кордоном, спрямована на об'єктивізацію представленої патогенетичної схеми та оптимізацію терапії пацієнтів з ГКС. Із перших днів створення кафедри в її складі були завідувач кафедри професор В.К.Ташук, професор І.К.Владковський, д.мед.н. С.В.Білецький, к.мед.н. О.С.Полянська, асистенти О.Ю.Поліщук, І.О.Маковійчук, С.І.Гречко. Надалі до складу кафедри увійшли професор М.Г.Триняк, асистент Л.П.Сидорчук. Склалася наукова група старших лаборантів – випускників академії: І.І.Ілашук, І.В.Мельницький, П.Р.Іванчук, В.Г.Висоцька. Наразі співробітники кафедри очолили нові колективи, створені в Буковинській медичній академії: професор С.В.Білецький – кафедру сімейної медицини; професор О.С.Полянська – кафедру реабілітації, лікувальної фізкультури, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я.

За період існування кафедри кардіології і функціональної діагностики з 1994р. підготовлено 3 докторські дисертації (М.В.Шаплавський, О.С.Полянська, І.А.Плеш), 16 кандидатських (А.В.Серговський, В.Я.Трутяк, Е.Ц.Ясинська, О.Ю. Поліщук, О.В.Бобилев, І.О.Маковійчук, Л.О.Волошина, В.І.Калинюк, Р.Б.Чаплинський, Л.П.Сидорчук, С.І.Гречко, І.І.Ілашук, В.Є.Сирота, М.І.Демешко, Т.О.Ілашук, Н.А.Турубарова, П.Р.Іванчук). Практичній охороні здоров'я кафедрою підготовлено 19 клінічних ординаторів (С.А.Сагалаєва, К.В.Дзюбенко, І.С.Тулюлюк, А.В.Босий, Л.І.Дячук, Л.Л.Дейнека, Абдель Ель-Тельбані (Палестина), Самір Мохамед Яхья Ель-Халіфа Абдалла (Румунія), Хассабала Фахрельдін (Судан), Шлаш Абдулла (Палестина), Міссаоуї Хашмі (Туніс), Ройял Ваєл (Палестина), Л.В.Пархоменко, О.В.Ткачук, Саїд Саламі (Іран), Дахал Бінод Кумар (Непал), Ельшенат Маджед (Палестина), Джамал Муртаза (Індія), Шіраз Ахмед (Пакистан), для наукової та викладацької роботи – 7 магістрів медицини (О.Ю.Поліщук, Л.П.Сидорчук, С.І.Гречко, Н.А.Турубарова, Т.О.Кулик, І.В.Трефаненко, Л.Г.Максим'юк), 6 аспірантів (С.І.Гречко, Н.А.Турубарова, Т.О.Кулик, І.А.Ташук, Л.Г.Максим'юк, Міссаоуї Хашмі).

За участі кафедр видано один навчально-методичний посібник із грифом ЦМК МОЗ України, п'ять монографій, три методичні рекомендації, три інформаційних листи, 16 патентів, 87 статей і 286 тез [2-18].

Спільна наукова робота кафедр кардіології і функціональної діагностики і реабілітації, ЛФК, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я пов'язується з виконаною 5-річною темою «Створення реєстру гострого інфаркту міокарда Північної Буковини з визначенням циркадіанних ритмів та клініко-функціональних пре-

дикторів перебігу гострої стадії» (державний реєстраційний номер 01.97 V015.111) і наступною темою, що знаходиться на етапі четвертого року виконання, – «Статеві та вікові детермінанти ішемічної хвороби серця: реєстр Північної Буковини, клініко-функціональні аспекти»; метою дослідження є визначення коронарного та міокардіального резервів, гормональних факторів у хворих на гострі та хронічні форми ІХС залежно від статі та віку та оптимізація лікувальної тактики за результатами стрес-тестів при створенні реєстру ішемічної хвороби серця в окремому геофізичному регіоні – Північній Буковині.

Більше 6 тис. буковинців були обстежені з покращанням діагностики й оптимізацією лікування в межах виконання планових наукових робіт і дисертаційних досліджень співробітниками кафедри кардіології і функціональної діагностики. Кафедрами проводилася лікувально-діагностична робота спільно з обласним кардіологічним диспансером і обласним лікарсько-фізкультурним диспансером, де співробітники кафедр здійснюють повний обсяг медичної допомоги населенню міста й області (проводяться консультації у відділеннях кардіологічного диспансеру та поліклініці ОКД, у позабазових установах області, впроваджуються нові методи діагностики та лікування в районах області).

У дослідженнях науковців висвітлені питання щодо негативного впливу змін морфофункціонального стану тромбоцитів на активацію процесів дестабілізації у хворих на ІХС з гострими формами (проф. Ташук В.К.), відмічена залежність дестабілізації ІХС від циркадних ритмів (проф. Ташук В.К., проф. Пішак В.П.), виявлені особливості центральної гемодинаміки при гіпертонічній хворобі серця (проф. Владковський І.К.), досліджений вегетативний статус, процеси протеолізу, фібринолізу у хворих на ІХС з різними формами і з проявами больових та безбольових епізодів ішемії міокарда (проф. Полянська О.С.), немедикаментозне лікування із застосуванням гіпоксично-гіперкапіічних сумішей (проф. Білецький С.В.), виявлені особливості порушень гастроудоденальної, гепатобіліарної систем, нирок при ревматоїдному артриті, системному червоному вовчаку з корекцією виявлених змін (проф. Пішак О.В.), показана ефективність використання стрес-тестів для діагностики та диференційної діагностики різних форм ІХС залежно від статі і віку (проф. Ташук В.К., доц. Поліщук О.Ю., доц. Гречко С.І.) [1,19,20,23-25].

На основі проведених досліджень вивчено можливості використання черезстравохідної електрокардіостимуляції (ЧСЕС) у хворих на різні форми ІХС залежно від статі та віку, визначені особливості динаміки функціонального стану міокарда в осіб з різним клінічним перебігом дрібновогнищового інфаркту міокарда, за даними ЧСЕС та стрес-ехокардіографії, досліджена реалізація кардіопротекторної дії антиішемічних та антиангінальних засобів в умовах моделювання ішемії міокарда з використанням парних стрес-тестів. Впровадження стрес-тестів у хворих на ІХС з гострими формами дає можливість у ранньому періоді проводити диференційну діагностику між дрібновогнищевим інфарктом міокарда, нестабільною стенокардією та гіпертонічною хворобою. Застосування тестів з фізичним навантаженням (черезстравохідної електрокардіостимуляції, стрес-ехокардіографії, парних стрес-тестів) відповідає світовим стандартам, дає змогу визначити коронарний резерв та функціональний стан міокарда і дозволяє індивідуалізувати лікування. При застосуванні парних стрес-тестів ефективність індивідуалізації лікування підвищується за рахунок об'єктивізації терапії.

На кафедрі кардіології та функціональної діагностики і реабілітації, ЛФК, спортивної медицини працює кардіологічний гурток. На студентських засіданнях розглядаються питання про значення медичної реабілітації при захворюваннях серцево-судинної системи хворих, що відповідає пріоритетному науковому напрямку кафедри, вивчається загальний комплекс методів для оцінки фізичного розвитку і функціонального стану серцево-судинної, дихальної і вегетативної системи в осіб молодого віку, розглядають можливості визначення вегетативного статусу та фізичної працездатності у здорових юнаків та дівчат, сучасні функціональні й інструментальні методи діагностики серцево-судинних захворювань. Наукові дослідження активно виконувалися студентами-гуртківцями. Під керівництвом професорів Ташука В.К., Полянської О.С. гуртківці посіли призові місця на науковій медичній конференції «Медицина XXI століття» в Дніпропетровську, Пироговській студентській науковій конференції в Москві, Всеукраїнській студентській конференції з міжнародною участю в м.Ужгород, на VII Міжнародному медичному конгресі студентів і молодих учених у м.Тернопіль, на 72-й міжвузівській міжнародній науковій конференції в м.Івано-Франківськ і на 77-й підсумковій науковій конференції студентів і молодих учених Буковинської державної медичної академії. Студентами-гуртківцями опубліковано більше 40 наукових праць.

Результати наукових досліджень кафедри доповідалися на: V-VII конгресах кардіологів України, Конгресах СФУЛТ, Пленумах правління Українського наукового товариства кардіологів, XIV-XV з'їздах терапевтів України, 1-st International Congress on Heart Disease – New Trends in Research, Diagnosis and Treatment (Washington, USA, 1999), Fourteenth Scientific Meeting The American Society of Hypertension (1999), The Fourth International Conference on Correlation Optics (Chernivtsy, Ukraine, 1999), також на науково-практичних конференціях: “Молоді науковці – охороні здоров'я” (Чернівці, 1994), “Фундаментальные и клинические аспекты современной реабилитации” (Полтава, 1995), “Демографічна ситуація в Карпатському регіоні: реальність проблеми, прогнози ХХІ століття” (Чернівці, 1996), “Реабілітація хворих похилого віку із захворюваннями серцево-судинної системи і церебральною судинною патологією” (Київ, 1997), “Менопауза та здоров'я жінки” (Київ, 1998), “Організація нових форм надання медичної допомоги та втілення нових технологій, діагностики та лікування серцево-судинних захворювань” (Київ, 1999), “Нове в патогенезі, діагностиці та лікуванні хронічної недостатності кровообігу” (Харків, 1999), “Ефективні методи лікування захворювань серця, судин і інших органів” (Вінниця, 1999), “Нові напрямки профілактики, діагностики та лікування серцево-судинних захворювань” (Київ, 1999), “Актуальні питання фармакотерапії захворювань серцево-судинної системи” (Чернівці, 2000), “Сучасні аспекти хронобіології і хрономедицини” (Чернівці, 2002), “Реалізація здорового способу життя. Сучасні підходи” (Дрогобич, 2003), “Актуальні проблеми тромбозу і порушень гемостазу в клінічній медицині” (Київ, 2003) “Сучасні аспекти діагностики та лікування захворювань внутрішніх органів” (Вінниця, 2003), “Медицина третього тисячоліття” (Харків, 2004).

На теперішній час все більше уваги приділяється відновлювальному лікуванню при захворюваннях серцево-судинної системи. Із кожним роком поняття медичної реабілітації набуває активного поширення в навчально-лікувальному процесі. Оскільки в сучасному розумінні медична реабілітація – це диференційована етапна система лікувально-профілактичних заходів з відновлення функціонального стану організму хворого до оптимального рівня, працездатності на основі послідовного використання індивідуального комплексу методів фармакологічного, фізичного і психологічного впливу на функціонально або патологічно змінені органи і системи організму. Стратегія і тактика лікування будується на основі приведення патогенезу захворювання до умов оптимального варіанту одужання з вивченням механізмів адаптації і реактивності організму, особливості перебігу відновлювальних процесів в органах і тканинах, а також розробка методів їх корекції з використанням реабілітаційних засобів. Цей напрямок буде в подальшому продовжуватися провідними кардіологами в Буковинській державній медичній академії.

Поєднання практичного досвіду та наукового потенціалу кафедр кардіології і функціональної діагностики і реабілітації, ЛФК, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я Буковинської державної медичної академії дозволяє з оптимізмом дивитись у майбутнє.

Література. 1. Бобров В.А., Владковський І.К., Полянська О.С. Состояние пресорных гуморальных субстанций у больных инфарктом миокарда // Лікар. справа. – 1995. – № 3-4. – С. 37-42. 2. Пішак В.П., Ташук В.К., Полянська О.С. Клініко-функціональні методи дослідження серцево-судинної системи. - Навчальний посібник. – Чернівці: Медакадемія, 2003. – 341с. 3. Ташук В.К., Пішак В.П. Медичні та біологічні проблеми невідкладної кардіології. – Чернівці: Прут, 2000. – С.354. 4. Полянська О.С., Пішак О.В., Ташук В.К. Рання діагностика та лікування ревматоїдного артриту // Навчальний посібник. – Чернівці: Прут, 1998 – 40с. 5. Ташук В.К., Полянська О.С., Бачук Н.В. Ефективність анаприліну та едіту при ішемічній хворобі серця // Вісн. проблем біол. і мед. – 1999. – № 9. – С.33-38. 6. Ташук В.К., Смірнова І.П., Полянська О.С. та ін. Сучасні аспекти лікування артеріальної гіпертензії // Укр. кардіол. ж. – 2000. – № 4. – С. 24-26. 7. Ташук В.К., Полянська О.С., Гречко С.І. та ін. Сучасні аспекти діагностики та лікування едітом артеріальної гіпертензії // Бук. мед. вісник. – 1999. – Т.3, № 2. – С. 3-11. 8. Пат. UA 24521 A A61 B 10/00. Спосіб визначення показів до призначення бета-адреноблокаторів при інфаркті міокарда у підгострій стадії та контролю за ефективністю їх дії / Полянська О.С., Ташук В.К. (Україна) № 97010323. Заявл. 27.01.97; Опубл.30.10.98, Бюл.№5. 9. Пат. UA 24348 A A61 B 5/00 Спосіб індивідуалізації призначень бета-адреноблокаторів хворим з гострим інфарктом міокарда / Полянська О.С., Ташук В.К.(Україна) № 97052047. Заявл. 5.05.97; Опубл.30.10.98, Бюл.№5. 10. Пат. UA 24347 A A61 B 5/00. Спосіб ранньої діагностики бронхоспастичної реакції у хворого інфарктом міокарда при тривалому прийомі бета-адреноблокаторів /Полянська О.С., Ташук В.К. (Україна) № 97052046. Заявл. 5.05.97. Опубл.30.10.98, Бюл.№5. 11. Пат. UA 23819 A A61 B 5/00. Спосіб виявлення початкової недостатності кровообігу у хворих з інфарктом міокарда / Полянська О.С., Ташук В.К. (Україна) № 97031461. Заявл. 28.03.97; Опубл.31.08.98, Бюл.№4. 12. Пат. UA 28713 A A61 B5/0402 Спосіб оптимізації лікування хворих на стенокардію напруги / Полянська О.С., Ташук В.К. (Україна) № 97094430. Заявл. 01.09.97; Опубл.29.12.99, Бюл.№8. 13. Пат. UA 28712 A A61 K 33/06. Спосіб виявлення безболівої ішемії у хворих на стенокардію напруги та оптимізація лікування / Полянська О.С.,

Ташук В.К. (Україна) № 97094429. Заявл. 01.09.97; Опубл.29.12.99, Бюл.№8. 14. *Пат. UA 47590 A A61 B 8/00.* (Україна) № 2000084942. Спосіб індивідуалізації призначень антиішемічної терапії у хворих на ішемічну хворобу серця / Іванчук П.Р., Ташук В.К., Полянська О.С Заявл. 21.08. 2000; Опубл.15.07.2002, Бюл.№7. 15. *Пат. UA 49300 A 7 A61 B5 /00.* (Україна) № 2001107259 / Шумаков В.О., Малиновська І.Е., Прохна Л.М., Ташук В.К., Полянська О.С Заявл. 25.10. 2001; Опубл.16.09.2002, Бюл.№9. 16. *Пат. UA 55583 A 7 A61 B10 /00.* (Україна) № 2001032066 / Ташук І.А., Полянська О.С / Заявл. 28.03. 2001; Опубл.15.04.2003, Бюл.№4. 17. *Пат. UA 61802 A 7 A61 B10 /00.* (Україна) № 2003054077 / Полянська О.С., Ташук В.К. Пішак О.В. Стрижевська І.А. Заявл. 06.05.2003; Опубл.17.11.2003 ; Бюл.№11. 18. *Пат. UA 62701 A 7 A61 B10 /00, A61B5/00, A61K331/00* (Україна) № 2003054076 / Полянська О.С., Ташук В.К., Пішак О.В., Амеліна Т.М. Заявл. 6.05. 2003; Опубл.15.12.2003, Бюл.№12. 19. *Пособие по кардиологии для иностранных студентов //Под редакцией В.К.Ташука.* – Чернівці, 2000. – 255с. 20. *Ташук В.К., Полянська О.С., Пішак О.В.* Основи електрокардіографії. – Чернівці: Прут, 1998. – 56с. 21. *Bertrand M.E., Simoons M.L., Fox K.A. et al.* Management of acute coronary syndromes in patients presenting without persistent ST-segment elevation. The Task Force on the Management of Acute Coronary Syndromes of the European Society of Cardiology // *European Heart Journal.* – 2002. – Vol. 23. – P. 1809–1840. 22. *Van de Werf F., Ardissino D., Betriu A. et al.* Management of acute myocardial infarction in patients presenting with ST-segment elevation The Task Force on the Management of Acute Myocardial Infarction of the European Society of Cardiology // *European Heart Journal.* – 2003. – Vol.24. – P. 28-66. 23. *Melninsky I., Tashchuk V., Chaplinsky R., Polyanskaya O., Ilaschuk I.* Peculiarities of ishchemic heart disease course in condition // Fourteenth Scientific Meeting The American Society of Hypertension. – 1999. – Vol.12, N4 – P. 99A. 24. *Melnytskyi I., Tashchuk V., Polyanskaya O., et al.* Peculiarities of course ischemic heart disease complicated with heart failure I and II stages // XXVI Congreso Argentino de Cardiologia Buenos Aires 22 al 25 de Agosto de. – 1999. – Vol.11. – P. 147. 25. *Taschuk V., Polyanskaya O., Chaplinsky R., et al.* Laser Radiation of Blood in Treatment of Patients with The Postinfarction Heart // The Fourth International Conference on Correlation Optics. – Chernivtsi, Ukraine. – 1999. – Vol.3904. – P. 610-612.

CARDIOLOGY: MODERN VIEW ON THE PROBLEM

V.K.Tashchuk, O.S.Polianska, O.V.Pishak, I.K.Vladkovskiy

Abstract. The paper deals with modern problems of cardiology, prospects of diagnostics and treatment, rehabilitation of acute coronary catastrophes, the functioning of the Departments of Cardiology, Functional Diagnostics and Rehabilitation, Exercise Therapy, Sports Medicine, Physical Education and Health of Bukovinian State Medical Academy.

Key words: ischemic heart disease, diagnostics, treatment.

Bukovinian State Medical Academy (Chernivtsi)

Buk. Med. Herald.-2004.-Vol.8, ювілейний випуск.-P.37-41.

Надійшла до редакції 9.11.2004 року